

Türkiye'nin İnternetle Savaşı: Harakiri, Donkişot ve Devekuşu

Mustafa Akgül

İnternet Teknolojileri Derneği / Bilkent Üniversitesi

Ülkemiz adı konmadan İnternete karşı savaş açmış durumda. Ulaştırma Bakanımızın gururla söylediği, “biz dünyaya örnek olacağız”, söylemiyle “kirli bilgidен” temizlenmiş internet için çıkan 5651 nolu yasa ve Telekomünikasyon Kurumu (TK, yeni adıyla BTK) ve mahkemelerimizin uygulamaları ile, dünya internetine kendi kurallarımızı empoze etme çabamızdayız. Dünyadaki tüm web hosting firmalarından Türkiye’den “Faaliyet Belgesi” almasını istemekteyiz. Mahkemelerimiz, verdiği tedbir niteliğindeki yasaklama kararının tüm dünyada geçerli olmasını isteyerek, uluslararası hukuku tesis etmeye çalışmaktadır. Tüm dünyanın çözemediği, uluslararası işbirliği mekanizmalarının henüz kurulmadığı, bir ortamda interneti zapturapt altına almak çabası bana Donkişotu hatırlatıyor. Yasakladığımızı düşündüğümüz içerik yerinde duruyor, meraklısı kolayca yasağı delebiliyor. Herkesin kolayca görebileceği, Türkiye dışına zaten açık olanı yasakladık diye düşünmek, devekuşu gibi kafamızı kuma gömmektir. Yasaklar, ülkemizin modern, muasır medeniyeti yakalamaya çalışan, AB’ye girme yolunda, bireyi temel alan, demokratik ülke imajına en büyük zararı veriyor. Bu yabancı sermaye ve turist çekmeye, ülke tanıtımına çok ciddi zarar veriyor. Türkiye’yi AB ülkeleri kategorisinden Çin, İran kategorisine taşıyor. Youtube, blogger gibi webleri yasakladığımızda, kimseye Türkiye’nin insan haklarına ve ifade özgürlüğüne saygılı olduğunu ikna edemeyiz. Bu İnternette korkan, onun insanlığı, bilginin ve bireyin öne çıktığı Bilgi Toplumunun habercisi ve taşıyıcısı olduğunu algılayamayan bir toplum görüntüsü veriyor. Bu kanımca, ülkenin harakiri yapmasıdır. Matbaayı, hattatlar işlerinden olmasın diye geciktirenler de, Osmanlıyı çağın dışına ittiklerinin farkında değillerdi.

Türkiye İnterneti Nasıl algılıyor ?

Ülkemizin 16 yıllık İnternet deneyimi çok sancılı geçmiştir. İnternetin devrimsel bir gelişme olduğu, gençlerin, akademisyenlerin bir “oyuncağı” olmadığı, ekonominin önemli bir aracı olduğu, ülkeyi Bilgi Toplumuna götüren devrimsel bir gelişmeyi temsil ettiği algılanmış, bunun sonucunda ne gerekli siyasal sahiplenme olabilmiş, ne kapsamlı bir örgütlenme; katılımcı, saydam, yönetim ilkeleri üzerine kurulu bir yapılanma yapılabilmştir. Güncele bağılı olarak bir noktaya odaklanılmış, bütünsel bir bakış açısı eksikliğiyle hareket edilmiştir. 16 yıllık süreçte, ne kapsamlı bir strateji ve eylem planı yapılabilmiş, ne de gelişmeleri gözden geçiren bütün paydaşları ve uzmanları kapsayan yapılar oluşturabilmiştir. Bunun sonucunda inişli çıkışlı, mehter yürüşünü çağrıştıran bir şekilde Türkiye İnterneti, deyim yerindeyse, kafası gözü yarıla yarıla gelişmeye devam etmektedir.

İnternet ve Hukuksal Düzenlemenin Zorluğu

İnternet kimsenin planlamadığı bir şekilde gelişmekte, yerleşmiş kurumları zorlamakta ve çözümü zor sorunlar üretmektedir. Matbaanın yaygın kullanımı veya sanayi devrimi daha az sancılı olmamıştır. İnternet fikri haklar, bireysel haklar, vergi, gümrük, kimlik tespiti, işlem kaydı gibi pek çok konuda çözümü kolay olmayan sorunlar ortaya çıkarmıştır. İnternet Teknolojileri çok hızlı değişiyor. Bu değişimi öngörmek pek mümkün değil. Ortaya çıkan çeşitli sorunlara kesin çözüm bulmak mümkün olmuyor. Gelişen teknoloji bulunan çözümü kolayca geçersiz bırakabiliyor. Bu sorunlar, İnternet ortamında sınırların kalkması, çok ülkeyi içeren işlemlerin yaşanması, teknik çeşitlikler nedeniyle ortaya çıkmaktadır. İnternetin

devrimsel gelişme olduğunu farkedene ülkeler hukuksal düzenlemede acele etmemeye çalışmıştır. Dünya üzerinde genel eğilim, gelişmenin önünü tıkamamak için minimal düzenleme, ve bunun teknoloji ve platform bağımsız olmasına, temel hak ve özgürlükleri korumaya özen göstermek şeklindedir. İnternet teknolojilerin sürekli değişmesi ve gelişmesi, bir kaç yılda bir çok yeni gelişmelerin olması zaten hukukun diğer alanları gibi oturmuş düzenlemelerin yapılmasını zorlaştırıyor. Değişen teknolojilerde illede bir düzenleme yapmak her zaman en iyi çözüm değildir. Bazen az düzenleme en iyi düzenleme demektir. Bir başka deyişle, çözümü yasal düzenlemeler yerine, sektör ve sivil toplum kuruluşlarının desteği ile yurttaşların etik ilke ve davranışlarında arama anlamlı olabilir.

İnternetin çok uluslu yapısı, uluslararası iş birliği mekanizmalarının kurulamamış oluşu ve teknolojinin sürekli gelişiyor oluşu, kısa vadede çözümünü imkansız yapıyor. Yurttaşların kimseden izin almadan, fazla bir uzmanlık gerektirmeden, hızlı ve makul fiyatlarla internete bağlanabilmesi, bir web işletilmesi, internet üzerinden iş yapabilmesi, kendi iletişim ağını kurup çalıştırabilmesi olumlu boyutlarının yanında, kaçınılmaz olarak pek çok ülkede sorun yaratmaktadır.

Dünyanın 192 ülkesinden birinde, küçük bir ada ülkesinden, bazen de bir gemiden yayın yapmanın mümkün oluşu, sıradan yurttaşlara, muhalif gruplara, azınlıklara, aykırı seslere, marjinal gruplara, kriminallere yaşama fırsatı sunmaktadır. İnternette yaşamın her boyutunun yansımaları olduğu gibi, yaşamdaki tüm olumsuzlukların da internette yansımaları vardır. Bir anlamda İnternet bir kütüphane, bir okul, bir iş merkezi vs olduğu gibi aynı zamanda İnternet sokaktır. Sokakta bulduğunuz tüm unsurlar, İnternette de vardır.

Bu sokak tüm dünyadır; bunun kuralları, polisi, mahkemesi henüz oturmamıştır. Bunun bir

nedeni teknolojinin sürekli gelişiyor olması, bir nedeni ise uluslar arası görüş farklılıkları, ortak bir zeminde anlaşmanın zorluğu ve böyle bir mekanizmanın olmayışıdır.

5651 Ne Getiriyor ?

Çocuk Pornosu tartışmalarının gölgesinde Bilişim Sivil Toplum Kuruluşlarının çığlıklarına kulak tıkayarak çıkarılan 5651 nolu yasa bir “Truva Atı” gibi tehlikeleri barındırıyor. 5651 aceleyle getirilmiş, internetten korkan bir felsefeyle yazılmış, ileride kullanılabilinecek maddelerle dolu bir yasadır. Bir tepki ve yasaklama yasasıdır. Özgürlükler ve güvenlik dengesinin, özgürlük aleyhine bozulduğu, “internette benim istemediğim kuş, ne pahasına olursa olsun uçmasın” bakış açısıyla, evrensel hukuk ve Anayasanın temel ilkelerin feda edildiği bir düzenlemedir. Ana amacı, vatandaşlarımızı internetin zararlarından korumak, “kirli” bilgiyi temizleyip sunmaktır. Ülke gündeminde suni olarak yaratılan “Çocuk Pornosu”nun hakim olduğu bir dönemde, durumdan vazife çıkaran Ulaştırma Bakanlığı'nın, Adalet Bakanlığını ve bir komisyonca hazırlanan “Bilişim Ağ Hizmetleri ve Bilişim Suçları” taslağını kenara koyarak, hazırlanmış bir metindir. Yasa, Adalet Bakanlığı Komisyonu taslağından alınan, bazı tanımların ötesinde, katalog suçları tanımlıyor, ve onlarla ilintili webleri yasaklamayı düzenliyor. Bu amaçla, TK içinde İletişim Başkanlığına (TİB), hukukçu ve iletişimci ağırlıklı 93 kişilik kadro veriliyor, ve İnterneti temizleme görevi veriliyor. Yurt dışındaki webleri, TİB, resen, sorgusuz sualsiz, savunmasız, haber vermesiz kapatma yetkisine sahip. Bu yetki yurt içinde ise mahkemelere ait.

Yasaya son anda 2 önemli ekleme yapıldı: Atatürk'e yönelik suçları da yasa kapsamına alındı, ve düzeltme hakkı ile uyar-kaldır getirildi. Birincisi, yasakları içinden çıkılmaz hale getirdi; ikincisi ise ancak yeni yeni uygulamaya çalışılıyor.

5651'e bağlantı yönetmelikler, yine fazla bir STK etkileşimi olmadan çıkartıldı. Yönetmelik, yer sağlayıcılara Faaliyet Belgesi alması zorunluluğu getirdi. Ayrıca İçerik sağlayıcılara, weblerinde yer sağlayıcı bilgilerini ilan etmelerini istiyor. Kendi sunucusunu kendi ağında çalıştıran her kamu kurumu ve üniversiteye de Faaliyet Belgesi alma zorunluluğu getirildi. Asıl önemlisi, Türkiye tüm dünyadaki yer sağlayıcılardan da Faaliyet Belgesi istiyor. Bu youtube'un kapanması gerekçesi olarak Ulaştırma Bakanı ve TK Başkanı tarafından defalarca dile getirildi; ama yasaklamakla bir ilgisi yoktu. Yapılmak istenilen, Türkiye'nin tek başına dünya İnternetine kurallar koymasındır. Türkiye bu fikrini hiç bir uluslararası forumda savunmadan, uygulamaya çalışıyor.

TK'nın çıkardığı yönetmelik 2 tür erişimi engelleme tanımlıyor: 1. DNS temelli, 2. IP temelli. DNS temelli'de yasaklanmak istenilen alan adı için İnternet Servis Sağlayıcıların (bu TTNET demek) DNS sunucularında o alan adı için bir DNS kaydı giriliyor ve bu web adresi olarak "Bu Siteye Erişim Mahkeme Kararıyla Yasaklanmıştır" diyen bir webe yönlendiriliyor. TTNet teknik ekibi, tüm erişimi engellemeleri, kolaylık olsun diye tek sayfaya yönlendirmekte ısrar ettiler. Yetki ve sorumluluğun belli olmadığı bir ortamda yurttaşlar, bu uygulamayı umutsuzca eleştirmekle yetindiler. 5651 çıktıktan sonra, mahkemelerimiz 5651 dışında medeni kanunun kişilik haklarına ve FSEK'e dayanarak verilen kararlarda bu yöntem uygulandı. Doğrudan 5651'e ilişkin mahkemelerin verdiği kararları TİB uyguladı, ve bunlarda yasaklama kararını veren mahkeme ve karar numarasını bilgisi veriliyordu. İkinci yasaklama türü ise yasaklanmak istenilen webin IP numarasına yasaklama getirmek, bu ise O IP'ye giden talep paketlerini çöpe atmak şeklinde oluyordu. Pek çok halde de mahkemelerimiz sağlam olsun diye iki tür yasaklamayı birden uyguluyordu.

Dünyada uygulanan, ve uygulanabilecek 3. erişimi engelleme yöntemi var. Bu sakıncalı bulunan sayfanın, sadece o sayfaya erişimi engellemektir. Biraz daha zahmetli ve pahalı olan bu yönetmei pek çok yer kullanıyor. Bu yöntemde ilgili IP'ye giden paketler bir başka ağa yönlendirilip, orada paketin içine bakarak istenilen nesneyi bir tablo ile karşılaştırıp, o tablodakilerileri çöpe atıp, geri kalanını normal yoluna devam etmesidir. TK bunu hiç gündeme almamıştır. TK'nın bunu yapacak mali olanakları ve gerekli sistemi kurduracak teknik becerisi vardır. Ülkemizin böyle bir sistemi kurup çalıştıracak birikimi tabii ki vardır. Açık kaynak dünyasında bu amaçla pek çok yazılım vardır. Ülkemizin bu amaca yönelik sistemleri oluşturmak ve yazılımları uyarlamak işlemlerini kolayca yapabilecek konumdadır.

Yasa, uyar-kaldır'ı içerse de (9. madde), uygulamalarla, yasaklamak bir norm haline geldi. Tek bir nesne için tedbir olarak getirilen yasaklamalar, Anayasamız amir hükümleri, AIHM kararları, yargıtay ichtihatları, evrensel hukuk ilkeleri, hatta 5651/9'a aykırı olarak olabilecek en büyük web alanını yasaklamak yoluna gidiliyor. Örneğin yargıtay kararı: "Tedbir önemli bir zararın meydana gelmesini önleyecek şekilde verilmelidir. Bir tarafın şahsi ihtiyacını karşılayıp pek çok insana zarar vermesi ihtimali bulunan bir konuda ihtiyati tedbir kararı verilmesi mümkün değildir." diyor. wordpress.com'da kolayca, mevcut teknoloji ile, yeni bir yatırım yapmadan, sadece şikayete sebep olan altalanı yasaklamak mümkünken, 3,5 milyon kişinin webi yasaklandı. Benzeri 60 günlükte FSEK'a aykırı bağlantı bilgisi var diye milyonlarca günlük içeren blogger.com yasaklandı; sadece 60 altalan yasaklanabilirdi. Yasaklar, yukarıda örneğinde görüldüğü gibi korkunç bir haksızlığa sebep oluyor. Bu, bir kitap yüzünden koca bir kütüphaneyi yasaklamak, bir evde suç işlendi diye tüm mahalleyi cezalandırmak, bir iş yerinde problem var diye, iş hanları kompleksini yasaklamaya benziyor. İnternet dışındaki dünyada kimsenin aklının ucundan geçirmedik

ğini internette Türkiye olarak rahatça uyguluyoruz. Kimse, hiç hırsızlık olmasın diye astarı yüzünden pahalı, hayatı çekilmez hale getirecek tedbirler almayı düşünmüyor ama iş internete gelince, bizim istemediğimiz kuç ucmasını diye her türlü kısıtlamayı düşünebiliyoruz. Bu interneti anlayamamanın, onun yaşamın her boyutuyla iç içe geçtiğini görememenin, interneti bir gazete/dergi gibi görmenin bir sonucudur.

Youtube Niye Hala Kapalı ?

Youtube 5 Mayıs 2008 tarihinde Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesince 10 adet video nedeniyle kapandı. TK'nın bu 10 videoyu erişimi engelleme olanağı sunmaması Mahkemenin DNS ve IP temelinde yasaklama kararı vermesine neden oldu. Youtube bu 10 video'dan dokunuzu tamamen kaldırdı. Ama 1 video için, bu videonun ABD yasalarına suç olmadığını, kaldırmasının kendi ülkesi yasalarına göre suç olacağını belirtti. Ama, bu videoya Türkiye'den erişimi engellediğini söyledi. Yasak kararını bir veren mahkeme bunu yeterli görmedi, ve eski kararında ısrar etti. Ulaştırma Bakanı ve TK Başkanının youtube.com.tr açılacak ve bu sorun çözülecek dediği bu çözümdü: yani bu videoların Türkiye'den izlenememesi idi. Youtube yetkilileri, en başından beri, her ülkenin hassasiyetlerine saygılı olduklarını belirtmiştir. Türk Mahkemelerin, Türk vatandaşları için getirdiği sınırlamayı, İnternetin Türkiye'den görünen yüzünde yapmaları uluslararası bir şirket için kolay, mümkün ve makul bir taleptir. Ama, Türkiye, bilerek ya da bilmeyerek, uluslararası hukuku tek başına tesis etmeye çalışıyor. Bu Türkiye'nin Amerikan Kongre Kütüphanesine sınırlama getirmesi, Kaliforniya'da Atatürk hakkında bir kitabı yasaklaması, Afrika'da bir gazeteye toplatma kararı vermesi, Brezilya'da bir dergiye yasak koymasına eş değerdir. Mahkemelerimizin verdiği karar bir tedbir kararıdır; bir savunma alınmamış, bir yargılama yapılmamıştır. Türk Hukukuna göre kesinleşen bir karar yoktur, ve uluslararası hukuk teamüllerine göre tebliğ edilmiş değildir.

Türkiye'nin tüm yurttaşlar için "temiz internet" hedeflemesi, uluslararası hukuku kendi başına tesis etmesi bana "Donkişot"u çağırıyor. Ülkemiz İnternetin uluslararası bir olgu olduğunu, hiçbir ülkenin tek başına onu kontrol etme şansı olmadığı, var olan sorunların tüm insanlığın sorunları olduğunu algılayamamış durumda. Sanki interneti kavrayamamış, ondan korkan, çekinen bir refleksle hareket ediyoruz. Gelişmiş ülkelerde bu sorunlar başka türlü çözülmeye çalışılıyor. Çocuk Pornosu konusunda tüm dünya işbirliği halinde ama, youtube, dailymotion, wordpress, blogger, geocities, gibi yerleri kapatmaya kalkan hiç bir gelişmiş demokrasi yok. Demokratik ülkelerde, devlet çocukları korumayı ciddiye alır, ama tür vatandaşları "kirli bilgi"den korumaya kalkmaz. Buna karar vermek ve uygulamak yurttaşlara bırakılır. Yurttaşları bilgilendirir, bilinç artırıcı çabalara girer, araçların gelişmesi ve dağıtımına yardım eder; ama vatandaşın yerine karar veremeye kalkmaz.

Yasaklar Ne Kadar Etkili ?

İnternet teknolojilerin sürekli geliştiğini ve ortamın kaygan olduğunu yukarıda belirtmiştik. Bunun sonucunda bir yasaklama kararı kolayca delinebilir konumda. Teknik olarak pek çok farklı yöntem var. Ve bunları önlemek pek mümkün değil. İnternet yasakları konusunda, ülkenin Başbakanı yasağı deldiğini basına açıklayabiliyor, ilgili bir bakan 5 yaşındaki çocukların bu yasağı delmeyi bildiğini söylüyor olması düşündürücü. Ülkenin televizyon ve basınında yaşamın nasıl delineceği defalarca anlatılıyor ise biraz daha düşünmek gerekir. Yasağın, kamu vicdanında kabul edilmesi gerekir. Bazı yasakların, başarı şansı ne olursa olsun devam etmesi gerekir: uyuşturucu, beyazkadin ticareti gibi. İnternet yaşamını gibi, ifade özgürlüğü boyutu olan konularda çok daha dikkatli olmak gerekir. Yasakladığımızı ilan ettiğimiz nesnelere yerinde duruyor, biraz meraklı biri kolayca yasaklı nesneye erişebiliyorsa, kendimizi "Devekuşu" konumuna koymayalım.

Yasaklar Kime Zarar Veriyor ?

Wordpress, alibaba, youtube, blogger gibi yasaklar, en hafifinden “Pire İçin Yorgan Yakmak”tır. Rahatsız olunan bir paragraf için koca bir kütüphaneyi yasaklamak, bir dükkan-daki bir sorun yüzünden, koca bir işhanları kümesini yasaklamak, bir evdeki sorun yüzünden bir mahalleyi bazen de bir şehri yasaklamak, çok büyük bir adaletsizliğin ötesinde bize, Türk halkına, Türk internet kullanıcılarına; kendini geliştirmek isteyen, iş yapmak isteyen, tanıtım yapmak isteyen yasaklanmak istenilen nesne ile ilişkisiz yurttaşlarımızı cezalandırmaktır. Youtube’a konan yasaklama, etkili olduğu ölçüde, youtube’ın reklam gelirlerine etki yapar, ama daha çok Türk iş adamı ve Türk tüketicisini iletişimini keserek, kendini geliştirmesine engel olarak zarar verecektir.

Kanımcı, ülkemiz farkında olmadan kendine zarar veriyor, tabir caizse “harakiri” yapıyor.

Yasaklar Ne Kadar Hukuki ?

Yasakları bazılarımız kanuna uygun bulabilir ama kesinlikle hukuka aykırıdır. Uygulamaların hemen hepsi yargısız infaz şeklinde gerçekleşiyor. TK’ın resen verdikleri kesinlikle öyle. Bu temel hak ve özgürlüklerde kısıtlamanın mahkemelerce yapılması ilkesine, ve kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırı. Verilen kararların hemen hepsi, bir savunma süreci yaşanmadan, tedbir olarak verilen kararlar bir kesinleşmiş karar olarak uygulanıyor; ve bu yapılırken, binlerce veya milyonlarca kişi cezalandırılıyor. Cezalandırılan sadece yasaklanan işyeri kompleksinde, masum komşu işyerleri değil, oradan alışveriş etmek isteyen Türk vatandaşları, onlarla iş yapmak, isteyen başka ülkelerin firmaları ve yurttaşlarıdır. Youtube, geocities, blogger, wordpress yasaklanırken sadece onların sahipleri, ve oralarda günlükleri, nesnelere olanlar değil; oraları kullanmak isteyen, kendini geliştirmek isteyen, ülkesinin tanıtımına katkıda bulunmak isteyen, iş yapmak isteyen,

eğlenmek isteyen vatandaşlarımızı da cezalandırıyoruz. Bu nasıl hukuki olabilir? Bu nasıl adalet ?

Youtube Neyi Temsil Ediyor ?

Video paylaşım ortamı olan youtube.com kullanıcının içeriği sağladığı web sahibinin ortamı sağladığı sosyal ağların en ünlülerinden biri. Dakika’da 10 saatlik video ekleniyor. Bugün youtube Üniversitelerin, Uluslararası kuruluşların, Sivil toplum kuruluşlarının, BBC’nin, ABD TV’lerin, OECD’nin, CERN’in, NASA’nın ana dağıtım kanalı olmuş durumda. Atatürk için 27, Galatasaray için 45, Fenerbahçe için 58, Beşiktaş için 36, İstanbul için ise 114 bin video var. Video temel bir iletişim, öğrenme, eğlence v.s. aracı haline gelmekte.

Nasıl Çözebiliriz ?

Biz Bilişim Sivil Toplum Kuruluşları defalarca bildirimlerle çözüm önerdik. Kısa vadede, merkezi ve uzmanlaşmış 1-2 mahkemenin bu yasaklara bakması, onların kamu yanında, uzman, bilirkişi ve üniversitelerle diyalog içinde bağımsız kararını vermesi ile başlamak lazım. Tüm hukuk insanlarına, hakim, savcı ve avukatları, Hukuk Fakültesinde bilişim ve internet kültürünü, ilgili davaları inceleyebilecek düzeyde verebilmek gerekir. Böyle bir uzmanlık mahkemeleri bilişim kültürü almış kadrolar yetişene ve/veya gerekli içtihat oluşana kadar çalışmalıdır. Bilişim tüm sektörler ve bireyler için önemli olduğu için, her bilişim suçuna bakacak bir uzmanlık mahkemesinin mümkün olmadığı görüşüne katılırız. Doğal hakim itirazlarına da saygımız var. Ama, içtihatlar oluşana kadar merkezi konumda uzmanlık mahkemesini gerekli görmekteyiz.

Yasaklanmak istenilen birkaç video ve sayfanın, başka sayfaları etkilemeden erişimi engellemek mümkün. TK bunu hayata geçirecek, mali ve teknik olanaklara sahip; ama bir nedenle yatırım yapmak istemiyor ve bu öneriyi

şimdiye kadar kulağını tıkadı. Bu nesne temelli erişimi engellemenin bir an önce hayata geçirilmesi gerekir.

Bu sorunu gelişmiş batı, Sivil Toplumla birlikte, (self-regulasyon ve co-regulasyon ile) çözmeye çalışıyor. Youtube gibi sosyal ağlarda kullanıcının değerlendirmesi önem kazanmaktadır. Orada ırkçı, şiddet içeren, kalitesiz nesnelere, uyarı üzerine ve yeterli talep olduğu zaman kaldırma yapıları var. Örneğin, youtube'ta Türkiye'yi rencide edebilecek nesnelere biz yurttaşlar olarak oylayarak kaldırtabiliriz. Gönüllü bir ekip ekip, mahkemelerden daha hızlı bu sorunları çözebilir. Ankara Barosu ve Türkiye Bilişim Derneğinin desteği Adalet camiası ve sektörün katıldığı Abant Çalıştayında bu yönde bir öneri oluşturuldu. Adalet Mekanizmasına gelen bir başvuruyu bir sivil yapının webin yetkilerine iletmesi, bir mahkemenin iletmesinden daha sıcak karşılanır. Biz böyle bir yapıyı kurmaya talibiz. Adalet mekanizmasının bunu çalışması için gerekli işbirliği ve esnekliği göstermesini bekliyoruz.

Devletin çocukların zararlı içerikten korunmaya çalışması doğru bir ilke, ama bunu kullanarak tüm yurttaşlara devletin resmi “temiz internet” yaklaşımını empoze etmek demokratik bir toplumda kabul edilemez. Bu aslında demokratik devlet ile otokratik devleti ayıran bir göstergedir. Çözüm “Ailenizin Şifresi”nin ifade ettiği, son kullanıcının makinasında, onun tercihleri ışığında neyin zararlı, neyin kirli, neyin temiz içerik/bilgi olduğuna vatandaşın karar vermesidir. Uzun vadede ise, bir yandan bu yasakçı felsefeden uzaklaşmak, öte yandan siber suç sözleşmesini imzalamak, 5651'ı kaldırarak, Adalet Bakanlığı taslağından başlayarak, daha özgürlükçü geleceğe dönük düzenlemeleri katılımcı bir şekilde yapmak gerekir.

Daha temelde meseleye fikir ve ifade özgürlüğü açısından yaklaşmak, ve yasakçı reflekslerden uzaklaşmak gerekir. Fikirlerle mücadeleyi yasaklamakla yapamayız; fikir boyutunda

yapmalıyız. Birbirimize hoş götü ve empati ile yaklaşmalıyız. Şiddet ve ırkçılık içermeyen her fikrin ifade edilmesini savunmak zorundayız. Sorunlara farklı açılardan bakan insanların birbirini anlamaya çalışması gerekir. Ön yargıları aşarak birbirimizi dinlemeye çalışmalıyız. Farklı bakış açılarından, daha katılımcı yapılardan sinerji oluşturmak ve yeni sentez oluşturma şansımız var. Ana yaklaşımız özgürlük, hoş görüşe diyalog olmalıdır.

Yasaklar kendimize zarar veriyor; harakiri yapmaya çalışıyoruz. Yasakçı refleksden toplum olarak vazgeçip, diyalog, hoş götü ve yönetim içinde sorunlara çözüm aramamız gerekir. İnterneti demokrasimizi geliştirmek, toplumsal katılımı ve denetimi artırmak, toplumsal kalkınmayı sağlamak, rekabet gücümüzü artırmak için nasıl kullanırız konusuna odaklanmamız gerekir.

<http://bt-stk.org.tr/>

http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/2002/documents/archiv_eUerope2002/initiative_en.pdf

http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/Doc/CM_en.asp

Y. Akdeniz, K. Altıparmak, “İnternet: Girilmesi Tehlikeli ve Yasaktır: Türkiye’de İnternet İçerik Düzenlemesi ve Sansüre İlişkin Eleştirel bir Değerlendirme”, 2008 İmage Yayınevi, 250 sayfa

<http://kampanya.org.tr/>